

BIJSTELLEN BELEID

School 6 Een zoektocht naar verbeterde screeningsinstrumenten

Context

School 6 is een openbare school voor vmbo t/m gymnasium met 6 locaties in het noorden van het land. De locatie voor havo/vwo heeft in het schooljaar 2013-2014 zo'n 1600 leerlingen waarvan 240 leerlingen met dyslexie (=15%).

De interne zorgstructuur wordt vormgegeven door dyslexiecoaches en remedial teachers die de signalering, screening en begeleiding van dyslectische leerlingen voor hun rekening nemen.

Beginsituatie

De situatie aan het begin van het project m.b.t. signalering en onderzoek, begeleiding en ondersteuning en organisatie/communicatie kan in grote lijn als volgt beschreven worden:

Signalering en onderzoek: School 6 screent niet alle (brugklas)leerlingen, maar hanteert een 2-signalensysteem:

1. Warme overdracht vanuit het basisonderwijs: als vanuit de basisschool een sterk vermoeden van dyslexie bekend is, dan is dat reden voor screening.
2. Signaal van mentor /docent: docenten en mentoren letten op signalen in de klas die kunnen wijzen op dyslexie en kunnen een leerling vervolgens (?) aanmelden voor screening. Naast een signaal, moet er nog een 'bewijs' voor dyslexie zijn (bijvoorbeeld leerlingwerk of observatie van ouders).

Dit systeem is ontstaan doordat er teveel leerlingen gescreend moesten worden, wat niet haalbaar was. Bovendien werden er te veel leerlingen doorverwezen voor extern onderzoek, wat veel geld kostte en (naar de mening van de school onterecht) veel dyslexieverklaringen opleverde (>15%). Elk schooljaar voert de dyslexiecoach voor zowel de onder- als bovenbouw op 4 momenten een screening uit waarvoor leerlingen aangemeld kunnen worden. Bij de screening worden het dictee Het wonderlijke weer en de stillestoets Tekenbeet (zie protocol bijlage 17) in gewijzigde vorm afgenomen vanwege ontevredenheid met deze instrumenten. De normen worden niet gebruikt. Daarnaast wordt schriftelijk materiaal van de leerling gebruikt en vindt een gesprek met mentor en leerling plaats. Leerlingen die uitvallen op de screening worden doorverwezen voor extern dyslexieonderzoek.

Dit 2-signalensysteem is nu één schooljaar gehanteerd en in die brugklasgroepen is nu sprake van 9,1% leerlingen met een dyslexieverklaring. (Voor meer informatie over signalering en onderzoek, zie protocol hoofdstuk 4 blz. 29)

Begeleiding en ondersteuning: De school werkt met een digitale versie van het dyslexiepaspoort: in het leerlingvolgsysteem staat aangegeven als een leerling een dyslexieverklaring heeft. Daarnaast werkt de school met menu's voor dyslectische leerlingen:

- Menu 1 = basismenu. De leerling krijgt extra tijd bij toetsen en zet zelf een D op zijn werk.
- Menu 2: het basismenu blijkt niet voldoende. Er volgen gesprekken met ouders, leerlingen en mentor waarin met elkaar bekeken wordt welke studieadviezen nog nodig zijn. Mocht ook dat niet voldoende zijn, dan wordt gekeken naar inzet van compenserende software (daisy-speler en Kurzweil). De leerling wordt geacht assertief te zijn en zelf initiatief te nemen tot het daadwerkelijk gebruiken van compenserende hulpmiddelen.

(Voor meer informatie over de Dyslexiepas, zie protocol blz. 118)

In het primaire proces wordt niet verlangd van docenten dat ze dyslectische leerlingen op een specifieke manier begeleiden. Het struikelblok zit volgens de school vooral in het maken van huiswerk, en niet zozeer in het volgen van de lessen. Vandaar dat vooral ingezet wordt op het geven van studieadviezen.

Organisatie en communicatie: Docenten worden één keer per jaar, aan het begin van het schooljaar, geïnformeerd over dyslexie en de signalen waar ze op kunnen letten in een informatiebijeenkomst, verzorgd door de dyslexiecoach. Daarnaast vindt er warme overdracht vanuit het basisonderwijs plaats.

Wanneer een leerling uitvalt op de screening, worden ouders middels een brief geïnformeerd. Ook over de resultaten van extern dyslexieonderzoek worden ouders schriftelijk geïnformeerd. De school organiseert voor de dyslectische leerlingen en ouders een informatiebijeenkomst waarin tips en adviezen gegeven worden t.a.v. het maken van huiswerk, planning, studievaardigheden, etc. (Voor meer informatie over het betrekken van ouders bij dyslexie-onderzoek en –begeleiding, zie protocol hoofdstuk 12 blz. 145)

Doelen en activiteiten

Doelen:

- Betere screeningsinstrumenten zoeken die voldoen aan de volgende criteria:
  - * uit te voeren in één lesuur
  - * groepsgewijs uit te voeren
  - * gericht op onder- en bovenbouw
  - * bevat lezen (tempo en nauwkeurigheid) en spelling
- Digitaliseren verklaringen en rapporten in leerlingvolgsysteem (Magister)
- Digitaliseren hulpmiddelen die gebruikt worden per dyslectische leerling zodat deze informatie voor alle betrokkenen op school zichtbaar is in het leerlingvolgsysteem.
- Opzetten activiteitenplan per schooljaar ter verbetering en versterking van het dyslexiebeleid binnen de school.
- Voorbereiden evaluatie en eventueel aanpassen huidig dyslexieprotocol voor de school.

Opbrengsten

- De zoektocht naar instrumenten is een moeizaam proces geweest. Er zijn nauwelijks screeningsinstrumenten die voldoen aan bovenstaande criteria. Uiteindelijk is besloten om met het pakket Muiswerk te testen. Dit heeft als voordeel dat in de onderbouw groepsgewijs gescreend kan worden. Deze toets meet zowel lees- als spellingvaardigheid en is goed genormeerd. De eerste resultaten zijn hoopgevend.
- Van alle leerlingen die aan het begin van het schooljaar een verklaring hadden, is de verklaring en indien aanwezig ook de rapportage digitaal verwerkt en toegankelijk voor alle docenten die les geven aan de betreffende leerling.
- De hulpmiddelen zijn geïnventariseerd en er ligt een voorstel om dit digitaal op te nemen in het systeem maar het noodzakelijk overleg hierover is nog niet afgerond.
- Een eerste conceptversie van het activiteitenplan is ingediend bij de locatieleiding. Hierin zijn de stappen m.b.t. evaluatie en verbeteren van het dyslexieprotocol voor de locatie opgenomen. Deze conceptversie is bijgevoegd als Bijlage.

Succesfactoren en knelpunten

Een enorm voordeel voor mij als dyslexiecoördinator was de mogelijkheid terug te kunnen koppelen naar de vorige dyslexiecoördinator, die tot dit schooljaar deze taak uitvoerde.

Dankzij administratieve ondersteuning is het digitaliseren gerealiseerd.

Naast de ondersteuning van collega's en directie heb ik ook de contacten met leerlingen en ouders als intensief maar positief ervaren.

Een knelpunt blijft het screenen. Er is te weinig materiaal om te screenen.

Tijd is en blijft een knelpunt. Dit omdat je wilt veranderen maar de lopende zaken doorgaan.

Voor het toetsen blijven we afhankelijk van externen. Ondanks de goede wil blijft dit soms een lang traject variërend van enkele weken tot enkele maanden.

Bijlagen

Bijlage 1   Bestand met eerste conceptversie jaarplanning schooljaar 2014 – 2015.